

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

524. Quotuplex sit reservatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

beneficium affectum, requiri necessario, ut Papa manus applicuerit ex fine & intentione illud conferendi; non enim omnis appositio manus afficit beneficium; sed tantum ea, quæ fit ex intentione, seu ex qua resultat, seu dignoscitur mens alterius de tali beneficio providendi; secus enim est, si manum Papa apposuit, non ad effectum conferendi. Castrop. l. 6. loc. l. 2. q. 26. n. 30. Garc. p. 5. c. 1. n. 174. Sic affectum non est beneficium, quod, etsi manum applicuerit, nunquam conferre intendit, v. g. dum applicuit manum, disponedo seu admittendo, ut resignatio in favorem, seu cum provisione effectum haberet. Castrop. loc. cit. vel uniendi illud in perpetuum & c. non enim id facit animo providendi illud (uti forte colligitur ex facta unione temporali, seu facta ad vitam tantum) sed potius supprimendi illud. Garc. loc. cit. n. 175. Lott. loc. cit. Item dum Papa processit sub conditione non existente; quia tunc nequidem decretum afficit, cum conditio nihil ponat in esse. Lott. n. 36, ex Simonet. de reserv. q. 60. n. 6. Item dum mandavit provideri ex falsa relatione sibi facta, v. g. quod beneficium sit ei reservatum, cum tamen non esset reservatum; quod esset liberum, cum tamen esset juris patronatus laicalis; quod esset perpetuum; cum tamen esset manuale & c. Castrop. loc. cit. & in summâ quoties actus ille applicationis manus impeditur fortiri effectum ex contraria mente ipsius Papæ, nimirum ubi ea deficit, deficiente causâ, obquam movebatur Papa, aut non existit nisi suppositâ malâ & falsâ informatione; uti contingit in præcedentibus exemplis; uti & dum ea ex incapacitate personæ fortiri nequit effectum. Lott. cit. n. 36. & 37. & n. 42. citans Rot. in unâ Oxomen. Archidiaconatus. 19. Nov. 1614. & Abb. in c. inter dilectos. de excess. pralat. n. 10. Felin. in c. ult. de presump. n. 40. Quod verò expressè tradit Barb. cit. loc. Pirh. loc. cit. (etsi is n. 321. contrarium proponat, & admittere videatur) & plures alii ferè communiter; dum Papa manum apposuit super dispositione beneficii, etiamsi provisio fuerit nulla, utpote facta inhabili, vel propter subreptionem aliumve defectum, aut mortem providendi aut provisivi intervenientem; adhuc manere tale beneficium affectum juxta tex. Extrav. ad Roman. de prob. inter communes, id inquam, procedere, ait Lott. n. 38. ubi cum appositione manus concurrat præexistens reservatio generalis cum decreto irritante; tunc enim verissimum esse, impediri Ordinarium conferre, & de hoc procedere citatam Extrav. cujus hunc esse intellectum etiam agnovit Rota, decis. 190. p. 2. recent. n. 8. Ex quibus omnibus vides, affectionem reipsâ implicare, & esse reservationem specialem, & inter speciales numerandam. Lott. cit. q. 26. n. 28. 29. 34. ejusdem omnino efficacia, si non majoris. Gonz. ad reg. 8. gl. 45. per totum apud Lott. cit. n. 29.

Questio 524. Quotuplex sit reservatio?

1. Respondeo primò: reservationem esse generalem, aliam specialem; in quibus explicandis, & inter se distinguendis non conveniunt Auctores; dum aliqui apud Garc. p. 5. c. 1. n. 47. per generales intelligunt illas, quæ sunt à jure communi inductæ; per speciales, quæ sunt inductæ per regulas Cancellariæ, vel Extravagantem Ad regimen, ultra juris communis dispositionem. Vel dum aliqui apud Lott. cit. q. 26. n. 24. per generales intelligunt perpetuas, per speciales verò temporales. Juxta veriorum reservatio generalis dicitur illa, quæ

beneficia plura sub una aliqua ratione, seu plura ejusdem rationis & generis reservantur, etsi de cetero inducta sit reservatio per regulas Cancell. (nisi forte dicatur in regula: *specialiter reservamus*) v. g. quæ reservantur omnia beneficia regni, provincie alicujus (vel etiam spectantia ad Abbatiam aliquam, vel Prioratum, vel Ecclesiam Cathedralium, ut Castrop. tr. 13. de benef. p. 15. n. 2.) quæ reservantur beneficia vacantia in Curia, vel vacantia talibus mensibus; quæ reservantur beneficia, quæ fuerunt Collectorum Curie vel Familiarium Papæ; quæ reservantur beneficia electiva, omnes Præpositura, vel omnes Ecclesiæ Cathedralis, vel omnes dignitates, vel quæ certo modo vacabunt, v. g. per ascensionem secundi. Specialis dicitur illa, quæ reservantur certa beneficia (intellige, vel ratione loci, ut dum hujus vel istius particularis Ecclesiæ beneficia reservantur vel ratione certæ qualitatis, v. g. dum certâ dignitas reservatur) vel pro certis personis, ut dum mandat Papa beneficium proximè vacaturum conferri Titio. Garc. loc. cit. n. 58. & citans Bellam cons. 34. Castrop. loc. cit. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 30. n. 12. Azor. p. 2. l. 6. c. 34. q. 3. Pirh. de prob. n. 318.

2. Harum reservationum qualibet, vel sit ratione & respectu loci, in quo; vel ratione personæ, à quâ contingit vacatio; vel ratione temporis, in quo vacat; vel ratione qualitatis ipsius beneficii. Lott. cit. q. 26. n. 43. intelligens id de reservationibus generalibus, & citans pro hoc Gonz. gl. 13. n. 88. Aneam de Falcon. de reserv. q. 2. n. 2. & c. Illam, quæ est inducta ratione loci, subdividit Lott. l. 2. q. 30. n. 1. in puram seu simplicem, nimirum quæ inducta est simpliciter vacatione in tali loco, v. g. in Curia Romana, verâ vel fictâ, hoc est, quæ verè contingit, vel fictione juris censetur facta in Curia, etsi possessor beneficii mortuus proculâ Curia, de qua paulò post, Et in non puram, hoc est, quæ implicitam habet causam ex suppositione culpæ, vel facti, ob quam quis privatur beneficio, censetur illud vacare in Curia: talis est, dū reservatur beneficium prius habitum, quò quis privatur ob ascensionem secundi incompatibilis, de quo in Extrav. ad regimen. Item quæ reservatur utrumque beneficium, & habitum prius, & obtentum aliud incompatibile, dum quis utrumque simul retinere intendit, de quo in Extrav. Execrabilis. Unde ait Lott; utramque hanc speciem comprehendit in primâ Reg. Cancell. Porro specialibus reservationibus annumerandæ, ut dictum, quæ consurgunt ex applicatione manus Papæ.

3. Respondeo secundò: alia est reservatio clausa in corpore juris, alia extra corpus juris, prior juxta verifimiliorem dicitur illa, quæ in aliquo ex 6. libris decretalium vel Clementinarum continetur; quia hæc omnia jus commune constituunt, seu corpus juris. Reservatio extra corpus juris dicitur, quæ in aliis constitutionibus Extravagantibus, decretis, & regulis Cancellariæ continentur. Garc. loc. cit. n. 130. Castrop. loc. cit. citans Azor. ubi ante.

4. Tertio reservatio alia est temporaria, dum nimirum Papa reservat sibi collationem beneficii ad beneplacitum; alia perpetua, dum eam reservat Sedi Apostolicæ, sive ique in pontificatu successoribus. Lott. l. 2. q. 26. n. 22. Gl. in c. ult. de consuetud. in 6. v. vacantibus, Gonz. gl. 12. n. 6. juxta c. gratiose. de rescrip. in 6.

5. Quarto alterius divisionis neminit Card. de Luc. de beneficiis d. 7. n. 5. dum ait, aliam reservationem

nem fixam & continuam, ut est primarum dignitatum & beneficiorum Collectorum, Officialium &c. Aliam esse discontinuam, incertam & eventualem, qualis est illa ratione mensis, vel ratione loci, in quo contingit vacatio.

Questio 525. Quae sint causae reservationum?

1. Respondeo primò: in genere tamen reservationes pendent ex voluntate & arbitrio pontificis, eo tamen non utitur absque materia, & decet causa singulis casibus congruente. *Lott. l. 2. q. 26. n. 43.*

2. Respondeo secundò: causam finalem reservationum esse bonum commune Republicae Ecclesiasticae, de quo elegantissimè discurrentem & defendentem reservationes Apostolicas contra obtretractores earum ex verbis ipsiusmet Pii V. vide *Lott. l. 2. q. 36. potissimum ferè à n. 12.*

3. Prima itaque causa est, quòd, cum ad Papam spectet remunerare bene meritos de Ecclesia, praesertim qui sibi aut suis antecessoribus servierunt & erga egentes clericos, qui undequaque ad Sedem Apostolicam confluant, se liberalem exhibere, iisque subvenire: item Magnatum, qui, vel quorum majores Ecclesiam defenderunt aut ditaverunt, preces pro aliis interpositas in ordine ad beneficia iis impetranda, admittere; hinc, inquam, aequum fuit, amplissimam esse Papae potestatem, beneficia vacantia quasi bona communia aliis conferendi; adeoque & quamplura eorum suae collationi reservandi, in ordine ad impediendam praeventioem Ordinariorum.

4. Altera causa est, ut Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum personarum toto orbe existentium major sit communicatio cum Ecclesia Romana omnium matre, dum non solum in spiritualibus, sed & in temporalibus, beneficiorum proventibus ab ea dependent; quò enim in pluribus ab ea dependent, & ad eam confugere debent, eò magis reverentur & amant, & in iis, quae ad fidem, mores & sacra ministeria spectant, se ei submitunt. *Pirh. loc. cit. n. 329. citans Less. de just. l. 2. c. 34. n. 48. & Chok. in reg. 8. n. 9.*

Questio 526. Quando nam reservationes induci caperint?

Respondeo: olim Pontifices nulla sibi reservasse beneficia, saltem ex juris communis depositione; nam in toto decreto Gratiani nullae beneficiorum reservationes reperiuntur, & hinc post Gratiani saeculum coepisse videntur, ut notat *Azor. p. 2. l. 6. c. 36. q. 2. ex Aen. de Falcon. Pirh. de prab. n. 317. quamvis ex antiqua consuetudine multa sibi reservarint, quas reservationes ferè omnes Concilium Basileense abolere tentavit; cujus tamen Concilii decreta, paucis exceptis, ab Ecclesia fuere rejecta, Azor. & Pirh. ll. cit. Demum à Joanne XXII. in Extrav. ex debito, de Elect. & à Benedicto 12. in Extrav. ad regimen, de prab. reservata fuerunt Sedi Apostolicae beneficia omnia electiva, & ea omnia, quae per obitum Cardinalium, & quorumcunque Officialium Romanae Curiae vacarent. Verum cum dictae Extrav. fuissent temporales, & cum suo conditore exspirassent, ut de Extrav. Ex debito, tradunt Mandos. ad reg. 1. Cancell. q. 1. n. 1. *Lott. l. 2. q. 27. n. 90. Monet, de optione c. 3. n. 40. Garc. p. 5. c. 1. n. 84. & de Extrav. ad regimen. Lott. ibid.**

*n. 97. Garc. n. 86. postmodum ab Innoc. 8. aliisque subsequentibus pontificibus eadem reservationes aucta, innovata, & declarata fuerunt, ut in regulis Cancellariae continetur, Barb. juris Eccles. l. 3. c. 13. n. 37. Saeculo 13. coepisse Sedem Apostolicam aliqua beneficia in aliena dioecesi existentia sibi reservare; prius ratione loci, in quo vacarent, puta in Curia Romana. Dein ratione personarum, puta familiarium Papae &c. Tum etiam ratione qualitatis; quia prima dignitates, ac demum ratione temporis aliquos menses sibi servando ait Card. de Luca, in sum. benef. n. 24. Verum de origine & progressu reservationum latissimè *Bursar. cons. 126. à num. 92.**

Questio 527. Quis sit effectus & vis reservationis?

1. Respondeo juxta dicta superius: effectum reservationis sive generalis sive specialis, cui appositum est decretum irritans est, quòd collatio, vel reservatio beneficii facta per Papam liget manus inferioris collatoris, ita ut beneficium reservatum validè conferri nequeat ab eo, etiam si ignoret reservationem illius. *Pirh. de prab. n. 320. 322. Barb. loc. cit. n. 41. Lott. cit. q. 26. à n. 3. Ac ita quidem, ut ejus collatio nequidem det titulum coloratum, cum etiam ipsam possessionem vitiet, ita ut nec civiliter, nec naturaliter dici possit possidere. *Lott. l. 2. q. 14. n. 99. ignorantia enim reservationis, sive veretur circa jus, sive circa factum, ex quo oritur jus, etsi excusare possit inferiorem collatorem à pena, nihil tamen operatur circa actum illius, seu nullam conciliare potest collationi ab eo factae efficaciam, adeoque nec hinc ulli alteri praesudicium inferre potest. *Lott. l. 2. q. 51. à n. 61. Nihilominus, quòd obtinens tale beneficium reservatum, & percipiens fructus ex eo, non sit inhabilis, ait Chok. ad reg. 1. n. 21.***

2. Item effectus reservationis est, quòd, qui tale beneficium ab Ordinario collatum obrinet, si illo spoliatur, non possit agere spolio. *Barb. loc. cit. citans Simonet. de reserv. q. 40. Chok. loc. cit. n. 18. praeerea tanta est vis reservationis, ut si cui, sive à jure, sive ab homine, scilicet Papae, concessa fuisset potestas generalis conferendi omnia beneficia, sub ea concessione comprehensa non censeantur beneficia, sive generaliter, sive specialiter reservata Sedi Apostolicae. *Pirh. n. 322. Barb. n. 42. & qui ab eis citantur, Simonet. q. 41. Chok. ubi ante n. 17. qui etiam posterior ex Simonet. ait, idem esse in expectativis, ita ut reservatio impediatur expectantes, quò minus beneficia reservata per eos possint acceptari, nisi etiam ad reservata concessa fuisset expectativa.**

3. Denique ea est reservationis vis, & prerogativa, ut si provisus auctoritate Apostolica contra provisum ab Ordinario litem moveat super beneficio reservato, Judex statim debeat consulto sibi summarie de reservatione, sequestrum in fructibus apponere, uti id cautum in constitutione Pii IV. de data anno 1560. *Chok. ad reg. 2. n. 14. His tamen non obstantibus posse fieri resignationem beneficii reservati in manibus Ordinariorum, licet illud Ordinarius non possit conferre, sed ad Papam recurrendum sit pro ejus collatione, tradit Chok. ad reg. 1. n. 16. citans Simonet. q. 46. additque ex Graciano, in addit. ad Simonet. n. 3. idem esse de permutatione.*